

Αθήνα, 12 /03/2016

Προς

το Τμήμα Επιστημονικού Έργου του ΤΕΕ

ΚΟΙΝ. Ε. Τζανίνη

Θέμα: Νομοθετική Κατοχύρωση των Επαγγελματικών Δραστηριοτήτων των Μηχανικών

Αγαπητοί συνάδελφοι.

Με την ψήφιση του νόμου 4254/2014 το επάγγελμα του μηχανικού αναθεωρείται ριζικά. Με τον τρόπο που ο συγκεκριμένος νόμος ορίζει την έννοια της μηχανικής, καταργείται η απαίτηση του είδους της εκπαίδευσης και των χαρακτηριστικών του μηχανικού που είχαν συσχετιστεί με την συνταγματική επιταγή της δημόσιας ασφάλειας και του δημοσίου συμφέροντος. Η πρόβλεψη του νόμου για σύμφωνη γνώμη του ΤΕΕ στη διαμόρφωση των νέων όρων άσκησης του επαγγέλματος του μηχανικού, θα έπρεπε να αξιοποιηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην κατεύθυνση της αποκατάστασης της συνταγματικής νομιμότητας.

Στη διάρκεια των συναντήσεων των ειδικοτήτων που διοργανώθηκαν από το Τμήμα Επιστημονικού Έργου του ΤΕΕ (11^{ος} / 2015 μέχρι 2^{ος} / 2016), από την ειδικότητα των Αρχιτεκτόνων Μηχ. επισημάνθηκαν επανειλημμένα οι κίνδυνοι για το σύνολο του κλάδου των μηχανικών που εμπεριέχονται στην επικρατούσα καταρχήν προσέγγιση, που χαρακτηριζόταν από την αλληλοδιείσδυση (χωρίς επαρκή τεκμηρίωση) στα επαγγελματικά δικαιώματα των επιμέρους κλάδων αντί για την ανάπτυξη της διεπιστημονικής συνεργασίας, από το άνοιγμα χωρίς όρους και τη συνακόλουθη υποβάθμιση του επαγγέλματος, από τη διακύβευση των αρχών προάσπισης του δημοσίου συμφέροντος, κλπ.

Παράλληλα επισημάνθηκε ότι με μια συζήτηση των μηχανικών όπου καταγράφεται απλά η σημερινή πραγματικότητα στην άσκηση των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων και δε γίνεται ουσιαστική σύνδεση των δραστηριοτήτων αυτών με τη βαρύτητα του εκάστοτε γνωστικού αντικειμένου στο Πρόγραμμα Σπουδών κάθε ειδικότητας,

- Δεν εξυπηρετείται η θεραπεία όσων ταλανίζουν τον κλάδο εδώ και δεκαετίες, με τις επιπτώσεις τους στην ελληνική κοινωνία και
- **Διακινδυνεύουμε (με δεδομένες τις σύγχρονες απαιτήσεις) τη νομοθετική κατοχύρωση των επαγγελματών μας αλλά και την ίδια την υπόσταση των Σχολών μας (που θα κινδυνεύσουν με συγχωνεύσεις).**

Για τους αρχιτέκτονες έχει θεσπιστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο η αρχή της αυτόματης αναγνώρισης των εκπαιδευτικών τίτλων (άρθρο 21 οδηγίας 2005/36/ΕΚ), σύμφωνα με την οποία κάθε κράτος υποδοχής οφείλει να αναγνωρίζει τους τίτλους εκπαίδευσης αρχιτέκτονα που αναφέρονται στο Παράρτημα V.7, σημείο 5.7.1. Στην Ελλάδα, σε κανονιστικό επίπεδο, στις 25/05/2010 τέθηκε σε ισχύ το πδ 38/2010 (Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

Συμβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων).

Η ρητή αναφορά του άρθρου 46 της οδηγίας περιγράφει με απόλυτο τρόπο τις βασικές αρχές του γνωστικού αντικείμενου των Αρχιτεκτόνων οι οποίες προφανώς αντανakλούν, σε εθνικό επίπεδο, σε ορισμένους και μόνο τίτλους σπουδών. Κατ' αυτή την έννοια, βάσει της οδηγίας γίνεται σαφές ότι σε κοινοτικό επίπεδο έχουν καταγραφεί οι όροι και οι προϋποθέσεις με τους οποίους τα πανεπιστήμια χορηγούν τίτλους Αρχιτέκτονα.

Η κατοχύρωση του επαγγέλματος του Αρχιτέκτονα και η προάσπιση των επαγγελματικών δικαιωμάτων του όμως, αποτελεί παράλληλα και ζήτημα του εσωτερικού δικαίου, μπορεί δηλ. να ρυθμιστεί νομοθετικά από το Εθνικό μας Δίκαιο στο βαθμό που δε θίγεται η οδηγία.

Κάθε νομοθετική ρύθμιση που επιβάλλει περιορισμούς στην άσκηση μίας επαγγελματικής δραστηριότητας, οφείλει να εξετάζεται κάτω από το πρίσμα των συνταγματικών αρχών. Η άναρχη διατύπωση προτάσεων περί επαγγελματικών δεσμεύσεων χωρίς συγκεκριμένη αναφορά ή επίκληση αυτών των αρχών, συνιστά γραφειοκρατική παραμόρφωση και συντηνιακή παρέμβαση, η οποία ελέγχεται νομικά και πειθαρχικά. Πριν τη θέσπιση μίας κατοχυρωμένης νομοθετικά δραστηριότητας ή επαγγέλματος πρέπει να καθορίζονται με σαφήνεια οι συνταγματικοί λόγοι που επιβάλλουν την κατοχύρωσή της. Αλλιώς παραβιάζεται ευθέως η αρχή της μη εισαγωγής διακρίσεων, όπως και το άρθρο 5 του συντάγματος.

Ο όρος δημόσια ασφάλεια και δημόσιο συμφέρον διατυπώνεται αυτούσιος στην παράγραφο ΙΓ.12 Συνδέεται ευθέως με τη δυνατότητα θέσπισης «περιορισμών», μέσω των υπό έκδοση ΠΔ, στην άσκηση «συγκεκριμένης επαγγελματικής δραστηριότητας».

Για τους Αρχιτέκτονες Μηχ υπάρχει σχετική αναφορά στα κείμενα της Διεθνούς Ένωσης Αρχιτεκτόνων (UIA):

«.. Δεδομένου ότι το δημόσιο συμφέρον συνδέεται με ένα βιώσιμο και ποιοτικά δομημένο περιβάλλον, και δεδομένων των κινδύνων και επιπτώσεων της ανάπτυξης στο περιβάλλον αυτό, είναι σημαντικό οι υπηρεσίες στον τομέα της αρχιτεκτονικής να παρέχονται από εξειδικευμένους επαγγελματίες για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος...» (UIA).

Επίσης, η εισηγητική έκθεση της 2005/36/ΕΚ, αναφέρει:

«(27) Η αρχιτεκτονική δημιουργία, η ποιότητα των κατασκευών, η αρμονική ένταξή τους στο περιβάλλον, ο σεβασμός των φυσικών και αστικών τοπίων, καθώς και της κοινής και ιδιωτικής κληρονομιάς αποτελούν δημόσιο συμφέρον. Εφεξής, η αμοιβαία αναγνώριση των τίτλων εκπαίδευσης θα πρέπει να βασίζεται σε ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια που διασφαλίζουν ότι οι κάτοχοι των αναγνωρισμένων τίτλων εκπαίδευσης είναι σε θέση να κατανοούν και να εκφράζουν τις ανάγκες των μεμονωμένων ατόμων, των κοινωνικών ομάδων και των συλλογικών φορέων σε θέματα χωροταξίας, σχεδιασμού, οργάνωσης και υλοποίησης των κατασκευών, διατήρησης και αξιοποίησης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, καθώς και προστασίας της ισορροπίας της φύσης».

Τέλος, στο άρθρο 46 της οδηγίας, αναφέρεται:

«Η εκπαίδευση του Αρχιτέκτονα, που πρέπει να είναι πανεπιστημιακού επιπέδου και της οποίας το πρωταρχικό στοιχείο συνιστά η αρχιτεκτονική, πρέπει να διατηρεί την ισορροπία μεταξύ των θεωρητικών και πρακτικών πτυχών της εκπαίδευσης στον τομέα της αρχιτεκτονικής και να παρέχει την εγγύηση ότι ο ενδιαφερόμενος έχει αποκτήσει τις ακόλουθες γνώσεις και δεξιότητες» (και παρατίθενται τα 11 κριτήρια ελέγχου).

Στηριζόμενη στα παραπάνω κριτήρια, η ΕΕΕ-ΑΜ σε συνεργασία με τις 7 Σχολές Αρχιτεκτονικής, διαμόρφωσε την εισήγησή της σε ότι αφορά στο ΠΔ που επιχειρεί να επεξεργαστεί το ΤΕΕ. Κομβικά σημεία των εισηγήσεων της ειδικότητας των Αρχιτεκτόνων είναι τα παρακάτω:

*Αναγκαία και ικανή συνθήκη της συμμετοχής των Αρχιτεκτόνων στο στόχο της επίτευξης «consensus» μεταξύ όλων των ειδικοτήτων των μηχανικών είναι ο περιορισμός της πρόσβασης στην επαγγελματική δραστηριότητα της **Αρχιτεκτονικής Μελέτης και Επίβλεψης** μόνο σε όσους διαθέτουν αναγνωρισμένο, ισότιμο και αντίστοιχο, τίτλο αρχιτέκτονα και κανέναν άλλο.*

Σε όλες τις άλλες επαγγελματικές δραστηριότητες του Αρχιτέκτονα συζητείται η διαβαθμισμένη συνέργεια ειδικοτήτων ανάλογα με το γνωστικό τους υπόβαθρο (Πρόγραμμα Σπουδών). Ο συντονισμός εξαρτάται από το εκάστοτε αντικείμενο μελέτης / υλοποίησης και τη σχέση του με τις καθορισμένες επαγγελματικές δραστηριότητες των διαφορετικών ειδικοτήτων με γνώμονα, πάντα, την προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος.

Το γνωστικό αντικείμενο του Αρχιτέκτονα Μηχανικού αποτελεί αυτόνομο επιστημονικό και τεχνικό πεδίο. Ο τρόπος που είναι διαρθρωμένο δεν εισάγει την έννοια της εξειδίκευσης. Ο ενιαίος πενταετής κύκλος σπουδών είναι αδιάσπαστος και αποτελεί τη βάση για να πληρούνται τα 11 κριτήρια / προϋποθέσεις των Διεθνών Προτύπων για την άσκηση της δραστηριότητάς του (ο.π., άρθρο 46 της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 46/2 της Οδηγίας 2013/55/ΕΥ). Η απόκτηση εξειδίκευσης προϋποθέτει την περάτωση γενικών αρχιτεκτονικών σπουδών και έπεται αυτών.

Η όποια πιστοποίηση προσόντων για απόδοση Επαγγελματικών Δικαιωμάτων που αντιστοιχούν σε κατακτημένο γνωστικό αντικείμενο του Αρχιτέκτονα Μηχανικού, είναι ανεπίτρεπτη.

Δε γίνεται αποδεκτή οποιαδήποτε ρευστοποίηση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων του Αρχιτέκτονα Μηχ., οποιοσδήποτε κατακερματισμός του γνωστικού του αντικειμένου, σε οποιαδήποτε κλίμακα χώρου - αντικειμένου.

Η Πρόσβαση στις επαγγελματικές δραστηριότητες του Αρχιτέκτονα Μηχανικού όσων κατέχουν εν μέρει το γνωστικό του αντικείμενο, προϋποθέτει την ολοκλήρωση του κύκλου εκπαίδευσής τους που θα αποδεικνύεται και μέσα από τη διαδικασία μιας εξέτασης δομημένης στη λογική της πλήρωσης των 11 κριτηρίων των Διεθνών Προτύπων και που δε θα αμφισβητεί το ήδη κατακτημένο γνωστικό τους αντικείμενο. Με γνώμονα πάντα την αρχή ότι η τεχνική εμπειρία δεν αντικαθιστά την ακαδημαϊκή γνώση, όπως και ότι η μεταπτυχιακή εξειδίκευση δεν αντικαθιστά

τη βασική προπτυχιακή παιδεία, η απαιτούμενη επιπρόσθετη τριτοβάθμια εκπαίδευση προκύπτει με βάση την αντιπαραβολή του γνωστικού αντικείμενου που έχει ήδη κατακτηθεί με αυτό του διπλωματούχου Αρχιτέκτονα Μηχανικού.

Συνάδελφοι,

Ο κίνδυνος σήμερα εστιάζεται στη γενικότερη απορρύθμιση του επαγγέλματος του Μηχανικού.

Τα τεχνικά έργα είναι προϊόντα συνεργασίας μεταξύ πολλών ειδικοτήτων μηχανικών ανάλογα με τις γνώσεις κάθε ειδικότητας και μόνο αυτές. Το κάθε ειδικό αντικείμενο οφείλει να ασκείται αποκλειστικά από την αντίστοιχη ειδικότητα. Η αντίστοιχη προς τις γνώσεις κατανομή επαγγ. αρμοδιοτήτων/δικαιωμάτων είναι προς το συμφέρον τόσο της κοινωνίας, όσο και των ίδιων των μηχανικών όλων των κλάδων.

Ο Αρχιτέκτονας Μηχανικός –και μόνον αυτός- αποκτά με τις σπουδές του γνώσεις και δεξιότητες και διαμορφώνει αρχές, οι οποίες του επιτρέπουν να διαχειρίζεται τις τεχνικές, μορφολογικές και λειτουργικές παραμέτρους του χωρικού σχεδιασμού σε όλες τις κλίμακες, να καλύπτει μέσω του έργου του τις κοινωνικές ανάγκες και να συμβάλλει στην ανάπτυξη του πολιτισμού.

Ήδη, στις «Γενικές Αρχές» που έχουν συνταχθεί από το ΤΕΕ αναγράφεται ότι «η επάρκεια του προγράμματος σπουδών για πρόσβαση σε επαγγελματικές δραστηριότητες προσδιορίζεται από το ΤΕΕ, έπειτα από εισήγηση των Επιστημονικών Επιτροπών Ειδικότητας του ΤΕΕ, των συλλόγων των διπλωματούχων Μηχανικών και εκπροσώπων των Πολυτεχνείων των Πολυτεχνικών Σχολών και των Τμημάτων των Μηχανικών». _ Με βάση τη διαδικασία αυτή ελέγχεται το κατά πόσον ο αριθμός και το περιεχόμενο των μαθημάτων - όπως αναφέρει το άρθρο 11 των γενικών αρχών του ΠΔ- των Σχολών άλλων ειδικοτήτων τους επιτρέπει πρόσβαση σε Αρχιτεκτονικές Μελέτες.

Είναι προφανές ότι περισσότερες ειδικότητες συμμετέχουν στη μελέτη «Κτιριακών έργων» δεν μπορούν όμως να συμμετάσχουν σε «Αρχιτεκτονικές Μελέτες» εφόσον δεν έχουν αποκτήσει τις γνώσεις και δεξιότητες που αναφέρονται στις ευρωπαϊκές οδηγίες.

Σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη εξάλλου, για την άσκηση του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα είναι υποχρεωτική η εγγραφή σε Αρχιτεκτονικά Επιμελητήρια, τα οποία και ελέγχουν τις αποκτηθείσες δεξιότητες και προστατεύουν το "λειτουργήμα» του αρχιτέκτονα.

Με βάση όλον τον παραπάνω προβληματισμό και τις αντίστοιχες εισηγήσεις μας στο τμήμα Επιστημονικού Έργου του ΤΕΕ, οι εκπρόσωποι της ειδικότητας των Αρχιτεκτόνων στη διεπιστημονική ομάδα επεξεργασίας ΠΔ για τον κλάδο των Μηχανικών, **ζητάμε να μας πληροφορήσετε για τη διαδικασία που έχει προκριθεί σε αυτή την κατεύθυνση από τις 17/2/2016 και μετά και τα μέχρι στιγμής αποτελέσματά της, προκειμένου να αποφασίσουμε την περαιτέρω στάση μας.**

Για την ειδικότητα των Αρχιτεκτόνων Μηχ.

Ελένη Μαϊστρου
Κοσμήτορας της Σχολής Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ

Μαρία Φραντζή
Επιμελήτρια ΕΕΕ-AM ΤΕΕ